

Complexnummer: 519405

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Algemene Begraafplaats

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

519406, 519407, 519408, 519409

Woonplaats

Dieren

Gemeente

Rheden

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Bij Harderwijkerweg 3 a, Dieren

Complexomschrijving

Inleiding

Het BEGRAAFPLAATSCOMPLEX van de in de bebouwde kom van Dieren gelegen Algemene Begraafplaats werd in 1842 aangelegd. De volgende onderdelen zijn van rijkswege beschermd: De aanleg (monumentnummer 519406) Toegangshek (monumentnummer 519407), Grafmonument M. en J. de Koningh (monumentnummer 519408) Grafmonument W. Kolling (monumentnummer (519409). De begraafplaats wordt omsloten door de Harderwijkerweg aan de oostzijde en de Goudakkerstraat aan de zuidzijde, de Zilverakkerweg aan de westzijde en de Bernard Zweerslaan aan de noordzijde. De ontwerper van de begraafplaats is tot op heden onbekend gebleven.

Omschrijving

De toegang tot het tegenwoordig op een L-vormig grondstuk gelegen complex wordt gevormd door een eenvoudig giet en smeedijzeren dubbel draaihek. De begraafplaats wordt omgeven door haagbeuken. De beplanting op de begraafplaats wordt gevormd door onder meer beuken en andere loofbomen, taxus en coniferen. De begraafplaats heeft een formele aanleg. De essentie van de aanleg wordt gevormd door twee ronde kernen waaromheen de graven van diverse klassen in concentrische cirkels gegroepeerd liggen. Deze opzet herinnert aan een ook op de bekende Utrechtse begraafplaats Soestbergen voorkomend motief. Deze begraafplaats was een ontwerp van Jan David Zocher jr (1791-1870). Het merendeel van de graven is in lange rechte reeksen geordend. Veel grafmonumenten, waarvan sommigen in een vervallen staat verkeren, worden nog omgeven door giet- en/of smeedijzeren

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hekwerken.

Helaas is deel van de graven geruimd. Op het terrein bevinden zich meerdere uit kunst- en cultuurhistorisch oogpunt belangrijke graven. Behalve de van rijkswege beschermde grafmonumenten van de families De Koningh en Kolling bevinden zich verschillende andere opvallende graven zoals onder meer de graven van P.A. Daum, Jan Ligthart en het graf van C.H.H. Schweer bey der Becke dat zich ter hoogte van de ingang van het door hem gestichte hofje bevindt.

Waardering:

(Tuin)architectuurhistorische waarden:

- De begraafplaats is van belang als karakteristiek voorbeeld van een aan het eind van het tweede kwart van de negentiende eeuw aangelegde begraafplaats waarbij zowel formele als landschappelijke elementen zijn toegepast.
- De begraafplaats is van belang vanwege de aanwezigheid van meerdere uit kunsthistorisch oogpunt waardevolle grafmonumenten.

Stedenbouwkundige waarden:

- De begraafplaats is van belang vanwege de situering aan de Harderwijkerweg alwaar het terrein in samenhang met de Schweer bey der Becke Hof een belangrijk groenelement vormt. Beiden zijn van bijzondere betekenis voor het aanzien van Dieren-Noord.

Cultuurhistorische waarden:

- De begraafplaats die haar negentiende-eeuwse karakter vrij goed behouden heeft is van belang vanwege de aanwezigheid van grafmonumenten van voor de plaatselijke en regionale en landelijke geschiedenis belangrijke persoonlijkheden.
- De begraafplaats is van belang vanwege de aanwezigheid van meerdere voor de funeraire cultuur in de periode 1850-1940 kenmerkende graven.

Het belang van de op de begraafplaats voorkomende graftekens ligt niet zozeer in hun individuele waarde, als wel in hun collectieve betekenis die zij, met name door materiaalgebruik en situering, hebben voor het zo typisch negentiende-eeuwse karakter ervan.

Monumentnummer*: 519406

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 september 2001
Kadaster deel/nr	82924/45

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Dieren	Rheden	Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dieren	U			5905

Omschrijving**

Omschrijving

De begraafplaats heeft een fraaie gecombineerde formele en romantisch landschappelijke AANLEG waarbij de nadruk op de eerste ligt. De essentie van de aanleg wordt gevormd door twee in elkaars verlengde gelegen ronde kernen waaromheen de graven van diverse klassen in concentrische cirkels gegroepeerd liggen. De beplanting op de begraafplaats wordt gevormd door onder meer beuken en andere loofbomen, taxus en coniferen. De omheining wordt gevormd door een beukenhaag.

Waardering

AANLEG van de Algemene Begraafplaats uit 1842.

Tuinarchitectuurhistorische waarden:

- De aanleg is van belang vanwege de voor de negentiende eeuw kenmerkende aanleg in een gemengde stijl met formele elementen en landschappelijke invloeden.

Stedenbouwkundige waarden:

- De aanleg is van belang als structurerend element van de begraafplaats. Lanen, padenstelsels, rotondes en de beplanting zijn van bijzondere betekenis voor het aanzien van de begraafplaats. \t

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Begraafplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 519407

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 september 2001
Kadaster deel/nr 82924/37

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Dieren Rheden Gelderland

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Dieren U 5905

Omschrijving**

Omschrijving

TOEGANGSHEK van de Algemene Begraafplaats. De toegang tot het tegenwoordig op een L-vormig grondstuk gelegen complex wordt gevormd door een enkelvoudig ijzeren spijlenhek met hierop aansluitend een dubbel ijzeren spijlenhek met siersmeedwerk dat is opgehangen tussen smeedijzeren pijlers met gietijzeren ornamenten in de vorm van zandlopers.

Waardering:

TOEGANGSHEK van de Algemene Begraafplaats.

Architectuurhistorische waarden:

- Het hekwerk is van belang als goed voorbeeld van een negentiende-eeuws giet- en smeedijzeren toegangshek van een begraafplaats met een op deze functie afgestemde symboliek.

Stedenbouwkundige waarden:

- Het hekwerk heeft een ensemblewaarde als functioneel onderdeel van de begraafplaats.

Cultuurhistorische waarden:

- Het hekwerk is kenmerkend voor de funeraire cultuur in de negentiende eeuw.

Hoofdcategorie Uitvaartcentra en begraafplaatsen Subcategorie Begraafplaats en -onderdelen Functie Begraafplaatshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 519408

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 september 2001
Kadaster deel/nr	82924/41

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Dieren	Rheden	Gelderland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Dieren	U			5905

Omschrijving**

Omschrijving

Vrij gaaf bewaard, doch ten tijde van de aanwijzing in een slechte staat van onderhoud verkerend, GRAFMONUMENT van M. en J. DE KONINGH uit de periode 1898-1912. Naar de tekst op de grafsteen vermeldt was de in Laag-Soeren overleden Jacob de Koningh tijdens zijn leven chef geneeskundige dienst. Mogelijk oefende hij deze functie uit in het badhuis Bethesda aldaar. Het grafmonument is gelegen in de buiten ring van het kleine rond. Dit grafmonument bestaat uit een hardstenen zerk waarop zich een kleinere hardstenen plaat bevindt met de volgende ten dele leesbare tekst: VROUWE / M. HENRIETTE (?) / DE KONINGH / GEB. BE?LE?AN / OVERL. 9 JUNI 1898 / LAAG-SOEREN. Op de liggende steen bevindt zich de volgende tekst: JACOB DE KONINGH / CHEF GENEESK. DIENST / OVERL. TE LAAG-SOEREN / 13 JUNI 1912.

Op de liggende steen staat aan het hoofdeinde een fraaie zinken engel op een hardstenen voetstuk. De engel dateert vermoedelijk uit 1898 toen M. de Koningh overleed. De bijzonder fraaie zinken engel is vervaardigd door de firma F.W. Braat uit Delft. Het graf wordt omgeven door een rijk uitgevoerd smeed- en gietijzeren hekwerk.

Waardering

GRAFMONUMENT van M. en J. DE KONINGH uit de periode 1898-1912. Architectuurhistorische waarden:

- Het grafmonument is van belang vanwege de kunsthistorische waarde van de zinken engel alsmede het bijzondere materiaalgebruik en de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp. De zinken engel vormt een goed voorbeeld van de producten die de firma Braat in Delft in de late negentiende eeuw vervaardigde.

Stedenbouwkundige waarden:

- Het grafmonument heeft een ensemblewaarde als onderdeel van de begraafplaats.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Cultuurhistorische waarden:

- Het grafmonument vormt een bijzonder en zeldzaam voorbeeld van de funeraire cultuur in de late negentiende eeuw.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument

Monumentnummer*: 519409

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 september 2001
Kadaster deel/nr	82921/135

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Dieren	Rheden	Gelderland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Dieren	U			5905

Omschrijving**

Omschrijving

Gaaf bewaard uit het interbellum daterend GRAFMONUMENT van W. Kölling, stichter van de Gazelle Rijwielfabriek. Het graf fungeert tevens als familiegraf en is gelegen in de binnenste cirkel van het kleine rond. Het enige art deco-Invloeden vertonende grafmonument beslaat een kwart cirkel. Hierin bevindt zich een hardstenen liggende steen waarachter een vrijstaand hardstenen grafmonument bestaande uit een staande steen met opschrift geflankeerd door twee smalle stenen. Het opschrift van de staande steen vermeldt het volgende: WILLEM / KÖLLING / 15.VIII.1869 / 28.VIII.1935 / STICHTER EN / DIRECTEUR / DER N.V. / GAZELLE / RIJWIEL- / FABRIEK. De liggende steen is voorzien van de volgende tekst: HIER RUSTEN / H.W. KÖLLING / *13_XI.1824 - 9_X.1901 / J.W. KÖLLING-GREVE / *7-II.1833 - 9-IX.1917 / M.J. BREUKINK-KÖLLING / *23-VI.1861 - 13-I.1921 / W. KÖLLING / 15_VIII.1869 - 28-VIII.1935 / H.W. KÖLLING / 25_XII.1874 - 15_IX.1955 / Joha. W. KÖLLING / *22_VIII.1871 - 13_XII.1960.

In de as van het graf bevindt zich een tussen twee hardstenen kolommen geplaatst smeedijzeren toegangshekje waarin zich een belettering bevindt met de volgende tekst: FAMILIE / KÖLLING. De kwart cirkel wordt gemarkeerd door een hardstenen band met twaalf bewerkte hardstenen palen waartussen aluminium schakelkettingen.

Waardering

GRAFMONUMENT van W. KÖLLING.

Architectuurhistorische waarden:

- Het object is van belang als goed voorbeeld van een onder invloed van de stijl van art deco uitgevoerd grafmonument alsmede vanwege het bijzondere materiaalgebruik en de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp.

Stedenbouwkundige waarden:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- Het grafmonument heeft een ensemblewaarde als onderdeel van de begraafplaats.

Cultuurhistorische waarden:

- Het grafmonument vormt een goed voorbeeld van de funeraire cultuur in het interbellum.

- Het grafmonument is van historisch belang vanwege de hier begraven stichter van de Gazellefabriek.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Begraafplaats en -onderdelen

Grafmonument